

معمول نبوده و خارج از قانون است و زراء همیستی خواسته اند که در مصالح مملکتی گفتگو نمایند در این حال هر گاه مطلبی بباشد مجری شود لابد در مجلس علنی مطرح مذاکره خواهد شد و تمام خواهند دانست ولی باین ترتیب که هر هفته سه جدیدی در کمیسیون حاضر شوند بیشتر نخواهد داشت.

حاج سید عبدالحمید شهبانی

مقصود آقا میرزا فضلعلی آقا این است که چون بعضی از وکلاء باره مصالح را میدانند و باره نمی دانند باین ترتیب باشد ولی چون بآن قسم مشکل است بهتر این است بعضی از اعضاء هر هفته تغییر داده شوند.

(قرارداد در اطاق دیگر مذاکره شود و فردارزی داده شود)

آقای میرزا محمود خوانساری

که این انجمن باید از سایر انجمن ها امتیاز داشته باشد چیست. جناب رئیس بر حسب وظیفه خودشان خوب است ۱۲ نفر را انتخاب بکنند.

حاج امام جمعه خوئی

رئیس این اشخاص را معین بکنند و وقت مجلس بصرف این گونه مطالب نرسد در تاریخ است یکی از خلفا بکسی گفت مرا نصیحت کن جواب داد چگونه نصیحت بکنم کسی را که اگر در مقرب بکسی ظلم بشود وارد در مشرق باشد اومشول است حالا حال این و کلا همین است مسئولیت سی گرور را بعهده گرفته اند تمام مملکت متوشش است از اطراف اخبارات موخه میرسد ما هیچ اعتنا نمیکنیم وقت خود را صرف این گونه مطالب جزئی می نایم و از قرائت نظامنامه که اهم امور است غفلت داریم قریب بیست روز است که نظامنامه تمام شده و قرائت نمی شود.

صحیح است بعضی مطالب پیش می آید ولی نباید حق یک مملکت را کنار گذاشت و بجزئیات پرداخت. (شروع بقرائت قانون اساسی شد)

مذاکرات روز یکشنبه ۱۱ جمادی الاولی
دارالشورای ملی

خلاصه مذاکرات روز شنبه دمرا آقامیرزا ظاهر قرائت کردند. رقه که از طرف سفارت دولت انگلیس بعنوان جناب اشرف آتابک اعظم فرستاده شده بود قرائت شد قریب باین مضمون. جناب مستطاب اشرف ارفع را با کمال احترام اظهار میدارد از این که جناب ظهیرالدوله بستیهای قونسلگری را متقاعد ساخته و از آنجا خارج نموده خیلی متشکر از اقدامات جناب اجل اشرف جناب ظهیرالدوله در این ماده بدولت متبوعه خود اطلاع خواهم داد. در باب نواب و الا شاهزاده سالارالدوله مسلم است دولت دوستدار نمیتواند از کسی که فلان را صدق ضدیست و مخالفت بر آمده محافظت نماید بقونسلگری کرمانشاه دستور العمل داده شده که بایشان بقبانند که ما نمیتوانیم از شما حمایت کنیم و شمارا در قونسل خانه نگاهداریم.

معین الیجار - از قرار معلوم در خصوص آوردن سالارالدوله سفارشی شده است باید طوری شود که

اقداماتی که در مواقع عید فرموده اند کمال امتنان حاصل در خصوص جلوگیری از پاره موانع و مهم بودن نقطه آذربایجان معلوم است دعا گویان تاکنون کمال سعی را کرده و خواهیم کرد و اینکه بازه و نایب اتفاق می افتد جزو حوادث غیر مترقبه است باید دانست که در اغلب جاها روی میدهد و انگشت مفردین در کار است. و علت این همچنان فقط مجری نشدن قوانین عدل و مساوات و تمام نشدن قانون اساسی است و تاکنون بآنها امیدواری داده شده ولی ذهن عموم ملت مشوب گردیده و این اختلال بواسطه تصادف دو قوه است یکی قوه مشروطیت یکی قوه استبداد جادارد چنانچه ملاحظه میفرمایند حالا شاخچ اسلام اگر اولاد روحانی و جسمانی صاحب شریعت مطهره آید بیشتر از این ما را در انتظار نگذارید و بدویضارا بنمائید و عصای موسی را بپندارید از هیچ محظوری در رنج نباشید و با علی حضرت عرض نمائید بدر تاجدار شاهنشاه ماضی ما را با عطای مشروطیت آزاد فرموده ام امضا و قبول فرمودید مادیات وجود مشروطیت همان هیکل قانون است که باید اجرا شود اهالی آذربایجان همه وقت شاه پرستی را ظاهر ساخته اینک در تلگراف درج فرموده اید که پاره اظهارات سمیت دارالام است است اسلام شود و مروض گردد که ملت آذربایجان قلم و زبانش تاکنون جز باستحکام اساس مشروطیت و انتشار عمل و مساوات پیگیری نکشته و نترسته.

رئیس اظهار داشتند که در خصوص شرکت عمومی که بمجلس مقدس رجوع شده بود و در صدد اختتام آن بودند اینک راپورتی رسیده قرائت می شود.

مذاکرات روز شنبه ۱۰ جمادی الاولی
دارالشورای ملی

خلاصه مذاکرات روز پنجشنبه ۱۰ آقامیرزا مرتضی قلیخان قرائت کردند. آقا شیخ عبدالکریم وکیل یزد امروز بیفایض ورود بمجلس مقدس بنیابول جناب حاج سید نصرالله معزی ایله را بسایر و کلا مرفی نودند همگی مقدم شریف ایشان را تبریک و تعینت گفتند.

امین التجار - قرارداد در هفته یکروز وزیرا بمجلس مقدس حاضر شوند و در مصالح و مقاصد مملکتی کلام صحبت کنند. **رئیس** - قرارداد وزرا روز های دوشنبه را بمجلس مقدس بیایند و کمیسیون تشکیل شود چون وقت مجلس مضیق است و در این مجلس مجال نیست که دوازده نفر بجهت آن کمیسیون انتخاب شود مسبق باشد که پس از انقضاء مجلس در اطاق خاص در خصوص اجزای آن کمیسیون مذاکره شود (گفتند قرارداد عده دوازده نفر باشد.)

آقای میرزا فضلعلی آقا - عقیده بنده این است که هر گاه کلیه و کلارا بر دوازده نفر دوازده نفر تقسیم کنید واز برای هر هفته یک دوره معین شوند بهتر است.

سیدالحکما - و کلا نسبت بیکدیگر امیدند در هر انجمنی عده انتخاب شدند لابد سایر و کلا اطمینان بآنها خواهند داشت مثل این است همه باشند.

رئیس - این ترتیب که گفتند و کلارا دوازده نفر دوازده نفر تقسیم شوند این قانون تاکنون

توافق کرده و حقوق مردم توضیح گردد. **حاج معین التجار** - خزانهای سالارالدوله معلوم است حالا خوب است وزرا مشورتی خود را بکنند هر رای که بستانند بمجلس اظهار دارند تا مجلس هم رای خود را اظهار نماید.

اسدالله میرزا - حاج سید نصرالله فرمودند باید برای طبقه شاهزادگان مراعات ملحوظ شود بدین مرض میکنم که اولاً دین ما دین اسلام است و این شاهزاده مخالف شرع رفتار کرده و سر از اطاعت ولی نعمت خود و زده باید مجازات برسد.

احسن الدوله - تا حال تمام خرابی کارهای ما بواسطه وساطت است خوب است در این موقع وساطت قبول نشود تا تکلیف سایرین از وزرا و حکام معلوم گردد.

آقای سید عبداللّه مجتهد - صحیح است این شخص تقصیر زیاد کرده باید مجازات هم برسد ولی چون بدولت بزرگی نبانده شده دوستی های دولت انگلیس هم که با ما معلوم است در اینصورت بهتر است مجلس رای ندهد تا نفر کمیسیون مشورتی کرده آنوقت رای بدهند در خصوص نظامنامه های ایالتی هم بعد الله تمام شده گویا قرارداد کسی از طرف مجلس نرود (گفته شبلی از وکلای کسی نرود) مطلب دیگر که حواسم اظهار نایم این است که بملاحظه آقای حاجی خمایی که یکی از علمای بزرگ و اول ساعی و جاهد در شرف است اساس مشروطیت هستند خواهش میکنم که رشت را با جاهای دیگر فرقی بگذارید و طوری شود که این نظامنامه بدستور العمل ایشان فرستاده شود که بگونه احترامی نسبت بایشان رعایت شده باشد.

(مه از جناب حاجی خمایی اظهار امتنان کرده اظهار داشتند که اگر در زمان ورود ایشان بطور شایسته پذیرائی نشده علت آن بود که ایشان هم مکتوبات خودشان را نسبت بمجلس مقدس کاملاً اظهار نفرمودند.)

آقای سید عبداللّه مجتهد آنهم تقصیر از ما شد که بواسطه رفتارها نتوانستیم اظهارات ایشان را بمجلس ابلاغ نائیم.

مجتهد السلطنه - چون شاهزاده سالارالدوله در کرمانشاه بقونسلخانه پنا برده بواسطه اختلاف مردم انجا تواید پاره اشکالات میشود مصلحت در آن است که همان قسم که حضرت آقا فرمودند کمیسیونی تشکیل شود تا تکلیف معلوم گردد (تلگرافی هم از علمای کرمانشاه بعنوان وزارت داخله و حجج اسلام و وکلا رسیده قرائت شد قریب باین مضمون که بفضل خدا صدق عراض خالصانه ما معلوم گردید و معلوم شد که تمام مقصود ملا مهدی و مستبدین از این اقدامات رسیدن سالارالدوله بود چنانچه بعضی ورود او اشرار جری شدند کاکین رابسته خلق را بقونسلخانه دعوت میکنند اگر سریماً جلوگیری نشود خطرات عظیمه خواهد داشت پاره شهبات انقضاء میکنند که اردوی شاهزاده از عقب خواهد رسید و این شهبه باعث وحشت خلق شده

حاج سید عبدالحمید شهبانی - این را پورت قونسل محض آنست که بفرمانند دولت انگلیس اورا پناه نداده خود او رفته است تلگرافی از تبریز رسیده بود قرائت شد قریب باین مضمون در خدمت با سعادت حجج اسلام و وکلای نظام تلگراف محترم ملاحظه شد بعد از عرض تشکر از